

Laadunvarmistusjärjestelmien auditointi

- korkeakoulujen arvioinnin
perusteet ja arvioinnin
tulevaisuuden kuvia

Dosentti Seppo Saari
Korkeakoulujen arviointineuvosto
Oph -seminaari 5.2.2008

Korkeakoulujen arviointineuvosto 2008-2009

NEUVOSTO

12 jäsentä - korkeakoulut, opiskelijat ja työelämä

SIHTEERISTÖ

Pääsihteeri ja 9 hengen sihteeristö

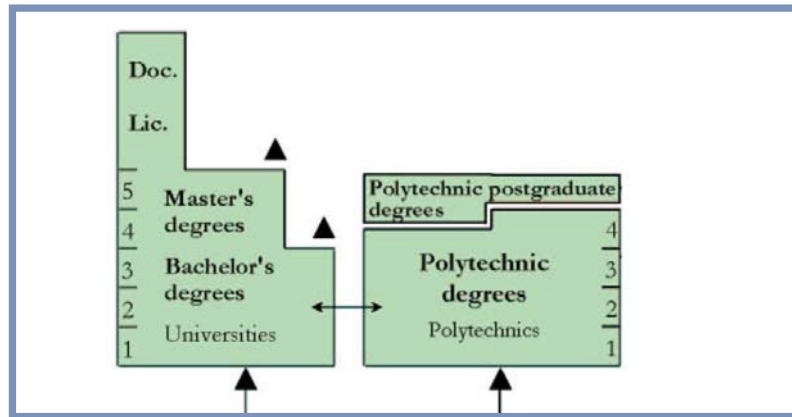
KKA:n tehtävät

- säädökset (A 1320/1995, 465/1998, 548/2005, 965/2007)

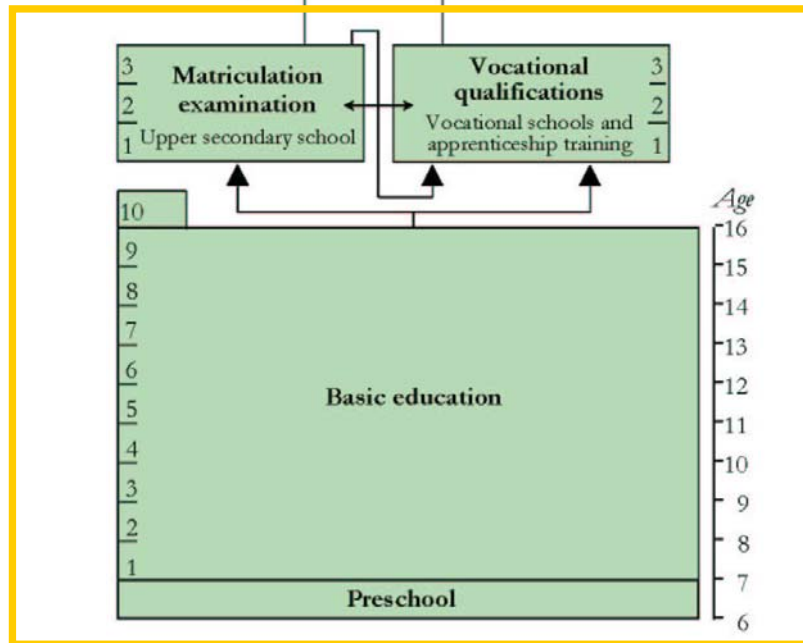
- avustaa [...] korkeakouluja
- huolehtii [...] arvioinnista
- järjestää [...] arviointeja
- tehdä [...] arviointeja ja aloitteita
- huolehtia [...] kv. yhteistyöstä
- edistää [...] tutkimusta
- hoitaa [...] Ahvenanmaan ... arviointeja

KKA:n suhde muihin arvioinnin toimijoihin

KKA
ja
Suomen Akatemia
(tutkimuksen arviointi)

Koulutuksen arviointineuvosto
ja
Opetushallitus

Kehittävä arviointi KKA:n toiminnan lähtökohtana 1

KKA:n organisoimien arviointien tarkoituksena on tukea korkeakouluja niiden kehittäessä koulutustaan - etsitään kehittämiskohteita

Vapaaehtoisia - korkeakoulut aktiivisia osallistujia - osallistuminen kehittää itsessään

Tavoitteena on tuottaa sellaista tietoa, jota korkeakoulut voivat käyttää hyväksi kehittäessään omaa toimintaansa - korkeakoulun vastuu soveltaminen

Välitetään arvioinneissa esiin tulleita hyviä käytäntöjä muille hyödynnettäväksi

Menetelmällisesti - tailored evaluation - mixed methods - benchmark JNE.

Toimijat ovat myös suunnittelemassa ja arvioimassa - monipuolinen tausta-aineisto

Kehittävä arviointi KKA:n toiminnan lähtökohtana 2

Aineistolähtöinen - ei kriteerejä ennakkoon -
hermeneuttisuus

Yhteisöllinen ja vuorovaikutuksellinen työskentely
kehittää

Opiskelijat mukana - kehittävät

Sektorirajojen ylittäminen kehittää

Arviointeihin orientoivat seminaarit kehittävät ja
laajentavat tarkastelunäkökulmia

Arviointien keskustelutilaisuudet kehittävät - näkökulmat
konkretisoituvat ja kohdistuvat

Menetelmien räätälöinti vastaa kehittämiseen spesifisti

Kehittävä arviointi KKA:n toiminnan lähtökohtana 3

Kehittävä arviointi tarkoittaa myös prosesseja koulutusohjelmien, henkilökunnan ja organisaation kehittämiseksi

Arvioitsija ryhmän jäsenenä työskentelee käsitteellistääkseen, suunnitellakseen ja testatakseen uusia lähestymistapoja

Arvioitsijan ensisijainen tehtävä on saada aikaan keskusteluja arvioivilla kysymyksillä, aineistolla ja logiikalla saadakseen aineistosta perusteita kehittämissuosituksiin. (Patton 1977, 105)

Osallistuminen arviointeihin kehittää jo itsessään
Kehittämissuositukset tuottavat kehittämistä
(palautteiden mukaan)

KKK:n arvioinnit 1996 - 2007

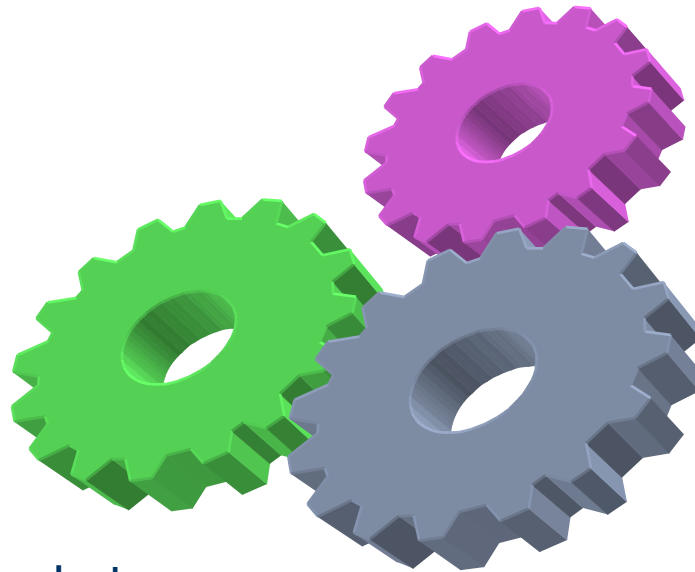
Arviointilajit	Arvioinnit 1996 - 2003	Arvioinnit 2004 - 2007
Korkeakoulukoh- taiset arvioinnit	-20 yliopistoa - 4 ammattikorkeakoulua - 16 amk:ien laatutyön arviointia - seuranta-arvioinnit	- laadunvarmistusjärjestelmien auditointi (12 + 3)
Akkreditointi- tyyppiset	- 66 amk:ien toimilupa-arviointia - 77 erikoistumisopintojen akkreditointia	- erikoistumisopintojen akkreditointi (50)
Koulutusala- arvioinnit	- 9 arviointia - 3 seurantaa	- 1 arviointi - 3 seurantaa - enemmän vastuuta korkeakouluille itselleen
KK -poliittiset ja muut teema- arvioinnit	- 8 arviointia	- 4 arviointia + 3 seurantaa
Laatu/huippuyk- siköt	- 10 arviointia	- 4 arviointia

Korkeakoulutuksen kansallinen laadunvarmistus Suomessa

Korkeakoulujen laadunvarmistus:

- Päävastuu koulutuksen laadusta ja kehittämisestä
- Laadunvarmistusjärjestelmän luominen
- Osallistuminen ulkoisiin arviointeihin

Opetusministeriö:

- Ohjaus
- Päätöksenteko
- Viranomaisarviointi (kriteerit)

KKA:

- Kansallinen vastuu
- Laadunvarmistusjärjestelmien auditoinnit
- Muut arvioinnit

KKA:n auditointien kehitys

2003 - 2004 Laadunvarmistustyöryhmä OPM 2004:6

2005 - 2007 Auditoinnin kehittämisvaihe

2008 - 2011 Auditoinnin vakiinnuttaminen

Audit - mikä se on?

AUDIT = Riippumaton ja ulkopuolinen laadunvarmistusjärjestelmän arviointi

- Laadunvarmistusjärjestelmää arvioidaan suhteessa korkeakoulun tavoitteisiin, kiinnittäen huomiota laadunvarmistusjärjestelmän toimivuuteen ja tarkoitukseen sopivuuteen/tarkoituksenmukaisuuteen. (fitness for purpose).
- Auditointi ei arvioi korkeakoulun tavoitteita tai toiminnan tuloksia, vaan kohdistuu laadunvarmistusprosesseihin.

Perustavat auditointikysymykset

Kattavuus

Does QA cover all the institutional units and activities?

Vaikuttavuus

Does the QAS produce relevant information?
Does this information lead to effective improvement measures?

Läpinäkyvyys

How is the information related to the QAS and to the quality available to staff and students?
How does the HEI deliver this information to its external stakeholders?

Korkeakoulun auditoinnin tavoitteet

ARVIOIDA

- millaisilla prosesseilla ja menettelytavoilla korkeakoulu ylläpitää ja kehittää koulutuksen ja muun toiminnan laatua
- toimiiko laadunvarmistus korkeakoulun asettamien tavoitteiden mukaisesti
 - tuottaako laadunvarmistusjärjestelmä toiminnan kehittämisen kannalta tarkoituksenmukaista tietoa
 - johtaako se vaikuttaviin, laatua parantaviin kehittämistoimenpiteisiin

Auditointimalli 2008 - 2011: Auditointikohteet (7)

1. Laadunvarmistusjärjestelmän tavoitteiden, toimintojen, toimijoiden sekä vastuiden määrittely ja dokumentaatio

2. Korkeakoulun perustoimintojen laadunvarmistuksen kattavuus ja vaikuttavuus

- a) Tutkintotavoitteinen koulutus
- b) Tutkimus / Tutkimus- ja kehitystyö
- c) Yhteiskunnallinen vuorovaikutus, vaikuttavuus ja aluekehitystyö
- d) Tuki- ja palvelutoiminnot (mm. kirjasto- ja tietopalvelut, ura- ja rekrytointipalvelut sekä kansainväliset palvelut)
- e) Henkilöstön rekrytointi ja kehittäminen

3. Laadunvarmistusjärjestelmän kytkeytyminen johtamiseen ja toiminnanohjaukseen

4. Henkilökunnan, opiskelijoiden ja ulkoisten sidosryhmien osallistuminen laadunvarmistukseen

5. Laadunvarmistusjärjestelmän tuottaman tiedon tarkoituksenmukaisuus ja saatavuus

- a) korkeakoulun sisällä
- b) ulkoisten sidosryhmien näkökulmasta

6. Laadunvarmistusjärjestelmän toiminnan seuranta, arviointi ja jatkuva kehittäminen

7. Laadunvarmistusjärjestelmän kokonaisuus

Auditoinnin lopputulos

Korkeakoulu läpäisee
auditoinnin hyväksytysti

Todistus

Korkeakoulu
rekisteröityjen
julkisessa listassa www
Auditointi voimassa kuusi
vuotta

Korkeakoulun laadunvarmistus-
järjestelmä edellyttää uusinta-
auditointia

- Oleellisia puutteita suhteessa auditointikriteereihin
- Uusinta-auditointi
- Raportissa mainitaan välttämättömät kehittämistarpeet, jotka ovat samalla uusinta-auditoinnin kohteet
- Neuvottelu korkeakoulun kanssa kehittämistoimenpiteistä
- Uusinta-auditointi noin 2 vuoden kuluttua

Auditointiaikataulu 2005 - 2011

Pilottiauditoinnit 2004-2005	Syksy 2005 - kevät 2006	Kevät 2006 - kesä 2006	Syksy 2006 - kevät 2007	2007
Kymenlaakson amk Pirkanmaan amk	Jyväskylän amk Mikkelin amk Keski-Pohjanmaan amk Kuopion yliopisto	Seinäjoen amk Svenska yrkeshögskolan	Lahden amk Savonia-amk Svenska handelshh. Tampereen tekn. yo	Helsingin yliopisto Kajaanin amk Teknillinen kk

2008	2009	2010	2011
Kemi-Tornion amk Tampereen yo Helsingin kauppakk Jyväskylän yo Turun yo Lappeenrannan tekn. yo Turun kauppakk Satakunnan amk Tampereen amk Vaasan amk	Diakonia-amk Joensuun yliopisto Rovaniemen amk Lapin yliopisto Oulun yliopisto Taideteollinen kk Teatterikorkeakoulu Turun amk Yrkeshögskolan Sydväst Åbo Akademi	Etelä-Karjalan amk HAAGA-HELIA amk Sibelius-Akatemia Hämeen amk Laurea-amk Helsingin amk Stadia	Arcada Humanistinen amk Kuvataideakatemia EVTEK-amk Oulun seudun amk Pohjois-Karjalan amk Vaasan yliopisto

Mitä hyötyä auditoinneista

Järjestelmällisyys lisääntynyt

Tiedostettu yhteistä laatukulttuuria - organisaation koheesio lisääntynyt

Johtamiseen liittyvät kehittämistarpeet nousseet esille - akateemisen 'vapauden' illuusiosta kohti yhteistyötä strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi

Koulutuksen laadunvarmistus korkeakoulun perustehtävänä yleensä tunnistettu ja hoidettu

Tunnistettu järjestelmän olemassa olevia osia - kokonaisuuden tunnistaminen lisääntynyt

Laadunvarmistusjärjestelmien kehittämistarpeita

- Tutkimus ja kehittämistyö sekä tukitoiminnot eivät kohtaa
- Puutteita palautetiedon systemaattisessa käytössä
- Laatujohtamisen heikko liittyminen insituution ohjausprosessiin ja raportointiin
- Laadunvarmistusjärjestelmät integroituna ja vaikuttavana kokonaisuutena
- Suunnitelmien ja toteutuksen synkronointi

Haasteita

- Eurooppalainen korkeakoulualue vuoteen 2010 mennessä (Bologna) EHEA
- Parantaa Euroopan kilpailukykyä ja markkinoita
- Parempi tutkintorakenteiden vertailtavuus
- Lisääntyvä laadunarvioinnin ja laadunvarmistuksen eurooppalainen ulottuvuus
- Koulutusmarkkinoiden kilpailuedun kaventaminen: USA, UK, Australia, Aasia, Eurooppa

Mistä arviointipaineet tulevat

- Bologna -prosessi (2-port., opintopisteet)
 - Berliini 2003 - laadunvarmistuksen käyttöönotto - jokin kansallinen menettely
 - Bergen 2005 - laadunvarmistuksen eurooppalaiset suositukset - European Standards and Guidelines agentuureille
 - OECD maa-arvioinnit
 - Lontoo 2007 - eurooppalainen arviointiorganisaatioiden rekisteri (EQAR) (E4:n ehdotus rakenteeksi)
 - E4 = ENQA + EUA + EURASHE + ESU
- ⇒ Kansallinen arviointipolitiikka välttämätön => auditointi

Korkeakoulun autonomia ja arvioinnilla ohjaus

Arviointi OPM:n ja korkeakoulujen välillä – arviointien välineellinen kehittämiskäytäntö (normiohjaus, tulosohjaus, talousohjaus, informaatio-ohjaus, arviointien hyödyntäminen)

KKA toimii arviointien organisoijana, tiedon tuottajana, kokoajana ja arviointien julkistajana

Korkeakoulun sisäiset tulossopimukset – omaehtoiset, ns. sisäiset arvioinnit

Laatupalkinnot ja akkreditointi

Tulevaisuuden tuottaminen 1

- Euroopassa on varsin vahva akkreditointiliittymä (ECA) 15 organisaatiota /10 maata
- Implementointi-ideana nyt akkreditointipäätösten vastavuoroinen tunnustaminen (MR)
- Hong Kongin perinteikäs arviointi-organisaatio jouduttaa trendiä INQAAHE:n avulla
-

Tulevaisuuden tuottaminen 2

- Akkreditointipäätösten "mutual recognition'in" (MR) taustalla sanotaan olevan
 - ulkomaisten tutkintojen tunnustaminen
 - liikkuvuuden edistäminen
 - korkeakoulutuksen läpinäkyvyyden lisääntyminen
 - kokemusten ja hyvien käytänteiden leviäminen arviointiorganisaatioiden kautta

ECA:n ehdotukset varsin massiivisia

Tulevaisuuden tuottaminen 3

ECA jäsenet todenneet jo pari vuotta sitten laajamittaisen akkreditoinnin kohtuuttomuuden

Akkreditointi voi olla myös kohtuullista ja järkevää

Tulevaisuuden tuottaminen 4

QAS Auditointi - mistä tahansa

Academic audit - mistä tahansa

Akkreditointi - mistä tahansa

ENQA -

Rekisteri - listaus akkreditoituista agent.

Laadunvarmistus ja politiikka 1

- Ei ole laatuteoriaa - laatu on liitettävä korkeakoulukontekstiin ja prosesseihin, joista se on osa (Westerheiiden 1999)
- Laatu ei ole jäädäkseen (Neave 1994)
- Evaluaatiovaltion synty (Neave 1988)
- Akateeminen vapaus ja instit. autonomia
-> itsesäätely (ei täysin)/ markkinoiden ja asiakkaiden palveleminen (Neave 1997)

Ulkoinen paine

(ministeriöt/akkreditointiorganisaatiot)

Laadunvarmistus ja politiikka 2

- Osoitus arviointivaltion synnystä on se, että kaikki käyttävät neljän vaiheen arviointia (van Bruggen 1998)
- Arvioinneilla ei ole lineaarisia syy-seuraus -suhteita
- Vaikuttavuutta on vaikea arvioida - yhteisvaikutus
- Laadunvarmistusprosessit parantamisen retoriikasta huolimatta, korostavat vastuutekijöitä ja lisäävät johtajien valtaa (Harvey & Knight 1996)

Laadunvarmistus ja politiikka 3

- Osoitus arviointivaltion synnystä on se, että kaikki käyttävät neljän vaiheen arviointia (van Bruggen 1998)
- Epäjohtopäätökset satunnaiset
- On mahdotonta ennustaa, mitä tapahtuu vaikka joitakin johtopäätöksiä voidaan tehdä ja jälkikäteen todeta, miksi jotain tapahtui
- Mitä tarkemmin määrittelemme nykytilan sen vaikeammin voimme ennustaa tulevaisuutta

Laadunvarmistus ja politiikka 4

VIIME VUOSIKYMMEN ENNUSTE

- Seuraavan sukupolven laadunvarmistusprosesseissa on määrällisiä indikaattoreita ja akkreditoinnista tulee välttämätöntä (De Groof 1998)
- Itsearviointiin sijasta benchmarking (Trow 1994)

Laadunvarmistus ja politiikka 5

Akkreditoinnin vaihtoehdot:

- Mutual Rec.- instituutiot ja agentuurit
- Eur. clearinghouse - informaatiopankki
- Eur. platform validoi akkreditoinnit ja instituut. väliset sopimukset
- Eur. akkreditointiagentuuri, jolla on valtuutus

(Workshop Paris 2000)

Laadunvarmistus ja politiikka 6

- Institutionaalinen diversiteetti lisääntyy
- Omistajat muuttuvat
- Konsortiomuodot laajenevat
- Bologna-prosessi leviää muille mantereille ja yhtenäistää osin korkeakouluja (Guri-Rosenblit, Sebkova, Teichler 2007)
- Kansalliset rajat on helpompi ylittää
- Korkeakoulujärjestelmien erilaistuminen ja joustavuus sekä sisäänpääsy (emt.)

Pohdittava edelleen 1

- 1. Korkeakoulun arviointikontekstin huomioon ottaminen arvioinneissa
- 2. Miten laadunvarmistus tuottaa kansainvälistä vertailtavuuden parantamista
- 3. Mitkä laadunvarmistuksen ja akkreditoinnin menetelmät ja mekanismit parhaiten tuottavat kansainvälistä vertailtavuutta
- 4. Miten laadunvarmistusjärjestelmät liittyvät koulutuksen laatuun

Pohdittava edelleen 2

- 5. Miten korkeakoulutuksen kansainvälinen ulottuvuus liittyy QA järjestelmiin
- 6. Millä tasolla aloitteiden tulisi tapahtua ja kenen toimesta
- 7. Tuottaako verkostoyhteistyö ja akkreditointi laadun parantamista
- 8. Kuinka keinotekoinen on yhteinen kansainvälinen QF, jos niiden tulee kattaa kaikki kansalliset kehikot (QF)
- 9. Terminologian kiireinen yhtenäistämistarve

Pohdittava edelleen 3

- 5. Miten korkeakoulutuksen kansainvälinen ulottuvuus liittyy QA järjestelmiin
- 6. Millä tasolla aloitteiden tulisi tapahtua ja kenen toimesta
- 7. Tuottaako verkostoyhteistyö ja akkreditointi laadun parantamista
- 8. Kuinka keinotekoinen on yhteinen kansainvälinen QF, jos niiden tulee kattaa kaikki kansalliset kehikot (QF)
- 9. Terminologian kiireinen yhtenäistämistarve

"Experienced" power relations

Global

Eurooppa

